

POSTANOWIENIE

Dnia 10 lutego 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Krzysztof Wiak (przewodniczący)

SSN Tomasz Demendecki (sprawozdawca)

SSN Marek Dobrowolski

w sprawie ze skargi M. J.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki
w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie w sprawie o sygn.
II AKa 64/25,

z udziałem Skarbu Państwa - Prezesa Sądu Apelacyjnego w Warszawie
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej
i Spraw Publicznych w dniu 10 lutego 2026 r.,

oddala skargę.

Tomasz Demendecki Krzysztof Wiak Marek Dobrowolski

UZASADNIENIE

Pismem z dnia 9 września 2025 r. (data prezentaty Sądu Najwyższego), M. J. (dalej: „Skarżący”) reprezentowany przez pełnomocnika, za pośrednictwem Sądu Apelacyjnego w Warszawie, wniósł do Sądu Najwyższego skargę na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym o sygn. akt II AKa 64/25 bez nieuzasadnionej zwłoki wnosząc o:

1) stwierdzenie, że, w postępowaniu przygotowawczym i sądowym w sprawie o sygn. akt V K 229/19 prowadzonym przed Sądem Okręgowym Warszawa-Praga w Warszawie V Wydział Karny, następnie prowadzonym przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie o sygn. akt VIII AKa 66/23, kolejno przed Sądem Najwyższym

w sprawie o sygn. akt II KK 270/24 oraz aktualnie zawisłej przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie w sprawie o sygn. akt II AKa 64/25 nastąpiła przewlekłość postępowania naruszająca prawo M. J. do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki,

2) przyznanie od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w Warszawie kwoty 20.000zł (dwadzieścia tysięcy złotych) na rzecz M. J.,

3) dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z akt sprawy prowadzonej przed Sądem Okręgowym Warszawa-Praga w Warszawie o sygn. akt V K 229/19, następnie prowadzonej przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie o sygn. akt VIII Aka 66/23, kolejno przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie o sygn. akt II Aka 64/25, na okoliczność naruszenia prawa M. J. do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki,

4) zwolnienie Skarżącego z kosztów sądowych z uwagi na niemożliwość ich pokrycia bez uszczerbku koniecznego dla siebie i rodziny,

5) dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z oświadczenia Skarżącego o stanie rodziny, majątku, dochodach i źródłach utrzymania, na okoliczność niemożliwości pokrycia kosztów postępowania bez uszczerbku koniecznego dla siebie i rodziny,

6) zasądzenie od Skarbu Państwa na rzecz Skarżącego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych,

7) zwrócenie się do Ministra Sprawiedliwości z wnioskiem o przydzielenie dodatkowych, prokuratorów do pracy, sędziów lub asesorów sądowych do orzekania z uwagi na nadmierny wpływ spraw, który uniemożliwia normalną pracę prokuratorom, sędziom, w tym wydawania orzeczeń w rozsądnym terminie.

W uzasadnieniu skargi wskazano przebieg całego toku postępowania, zaś w odniesieniu do postępowania sądowego o sygn. akt II AKa 64/25 wskazano, że sprawa Skarżącego wróciła do Sądu II instancji, a Sąd wyznaczył termin rozprawy apelacyjnej na dzień 4 września 2025 r. Zdaniem Skarżącego, sprawa nie była skomplikowana ani zawiła, zaś trwa już nieprzerwanie od 30 października 2018 r. Wskazano, iż Skarżący nie może ponosić negatywnych konsekwencji niesprawnego wymiaru sprawiedliwości wynikającego z obsadzania sędziów niespełniających kryteriów niezależności, niezawisłości i bezstronności, a na skutek powyższych okoliczności jego postępowanie wydłużyło się o prawie 1 rok

i 10 miesięcy licząc od dnia wydania uchylonego przez Sąd Najwyższy wyroku Sądu II instancji z dnia 4 grudnia 2023 r.

Pismem z dnia 19 stycznia 2025 r. (data prezentaty Sądu Najwyższego), Prezes Sądu Apelacyjnego w Warszawie zgłosił swój udział w sprawie oraz wniośł o oddalenie skargi.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 1725; dalej: „ustawa o skardze na przewlekłość”), strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania). Dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie albo czynności podjętych przez prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze w celu zakończenia postępowania przygotowawczego lub czynności podjętych przez sąd lub komornika sądowego w celu przeprowadzenia i zakończenia sprawy egzekucyjnej albo innej sprawy dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego. Dokonując tej oceny, uwzględnia się łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, niezależnie od tego, na jakim etapie skarga została wniesiona, a także charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej zawiłości, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron,

a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania (art. 2 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość).

O przewlekłości postępowania można mówić zarówno wtedy, gdy sąd nie podejmuje żadnych czynności, jak i wtedy, gdy je podejmuje, ale są one nieprawidłowe i w ich następstwie dochodzi do zwłoki w rozpatrzeniu sprawy (postanowienie Sądu Najwyższego z 24 lutego 2016 r., III SPP 53/15). Na znaczenie sprawnego rozstrzygania sporów sądowych, jako jednego z elementów zagwarantowanego konstytucyjnie prawa do sądu, zwraca się uwagę w literaturze (S. Pikulski, J. Szczechowicz, Ludzki wymiar prawa a przewlekłość postępowania sądowego (w:) Księga Jubileuszowa Profesora Tadeusza Jasudowicza, Toruń 2004, s. 353 i n.).

W dotychczasowym orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmowano, że o przewlekłości postępowania apelacyjnego można zasadniczo mówić w przypadku bezczynności sądu drugiej instancji polegającej na niewyznaczeniu rozprawy apelacyjnej, która trwa co najmniej 12 miesięcy (postanowienia Sądu Najwyższego: z 12 maja 2005 r., III SPP 96/05; z 16 marca 2006 r., III SPP 10/06 oraz z 21 marca 2006 r., III SPP 13/06). Jednocześnie jednak ugruntowane jest stanowisko, że przewlekłość jest pojęciem odnoszącym się do konkretnego zdarzenia, które po wnikliwej analizie należałoby uznać za nadmiernie rozciągnięte w czasie i niezasadnie przedłużające się (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z 21 kwietnia 2021 r., I NSP 20/21, oraz z 15 listopada 2022 r., I NSP 322/22). Powyższe oznacza, że standard ochrony prawa do rozpatrzenia sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki ma charakter zindywidualizowany (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 11 lipca 2019 r., I NSP 48/19; z 6 maja 2020 r., I NSP 34/20; z 10 listopada 2020 r., I NSP 142/20; z 28 września 2021 r., I NSP 145/21; z 14 września 2022 r., I NSP 251/22; z 15 listopada 2022 r., I NSP 322/22). Co do zasady więc przewlekłość jest pojęciem względnym i zawsze musi być odnoszona do konkretnych realiów sprawy i przyjętego trybu postępowania. Należy także nadmienić, że jedynie nadmierne odstępstwa od czasu koniecznego do wykonania określonych czynności sądowych, prac i procedur mogą być uznawane za tworzące stan nieuzasadnionej

zwłoki (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z 13 lipca 2017 r., III SPP 33/17; z 21 kwietnia 2021 r., I NSP 20/21).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy, stwierdzić należy, że nie naruszono w niej prawa do sądu w aspekcie rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki. Zaznaczyć należy, iż Sąd Najwyższy rozpatrując przedmiotową skargę na przewlekłość postępowania, poddaje analizie czynności podejmowane w postępowaniu, w toku którego skarga została złożona i którego skarga *de facto* dotyczy.

Sprawa wpłynęła do Sądu Apelacyjnego w Warszawie w dniu 15 lipca 2022 r. wraz z apelacją od wyroku Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie z dnia 26 stycznia 2022 r. Sąd Apelacyjny wydał wyrok w sprawie VIII AKa 66/23 w dniu 4 grudnia 2023 r. W wyniku rozpoznania kasacji od tego wyroku Sąd Najwyższy wyrokiem z dnia 15 stycznia 2025 r., w sprawie II KK 270/24 na podstawie art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. uchylił zaskarżony wyrok i sprawę przekazał do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w Warszawie. W dniu 6 lutego 2025 r. akta sprawy zostały zwrócone z Sądu Najwyższego. Zarządzeniem z 12 lutego 2025 r. wpisano sprawę do repertorium II AKa 64/25 oraz skierowano sprawę do systemu celem wylosowania sędziego referenta. Zarządzeniem z 18 marca 2025 r. wyznaczono termin posiedzenia na 10 kwietnia 2025 r. w przedmiocie określenia tymczasowego aresztowania. W dniu 10 kwietnia 2025 r. odbyło się w.w. posiedzenie i wydano postanowienie. Zarządzeniem z 12 maja 2025 r. zarejestrowano zażalenie na powyższe postanowienie, zaś zarządzeniem z 21 maja 2025 r. wyznaczono termin posiedzenia na 2 lipca 2025 r. Termin został odwołany, a nowy zarządzono na dzień 27 września 2025 r. Zarządzeniem z 28 lipca 2025 r. wyznaczono termin rozprawy apelacyjnej w sprawie II AKa 64/25 na 4 września 2025 r. W dniu 17 września 2025 r. w sprawie o sygn. akt II AKa 64/25 Sąd Apelacyjny w Warszawie wydał wyrok, po rozpoznaniu sprawy w dniu 4 września 2025 r. Przedmiotowa skarga złożona została w tym samym dniu, tj. 4 września 2025 r., w którym zamknięto przewód sądowy i odroczono wydanie wyroku do dnia 17 września 2025 r.

Analiza powyższej sekwencji zdarzeń (czynności procesowych) pozwala stwierdzić, że od chwili wpływu sprawy do Sądu Apelacyjnego w Warszawie celem

jej ponownego rozpoznania (w dniu 6 lutego 2025 r.) do dnia wydania wyroku w dniu 17 września 2025 r. upłynęło siedem miesięcy.

Wskazać przy tym należy, iż w sprawie sukcesywnie wykonywane były czynności, a przede wszystkim, zarządzenie o wyznaczeniu terminu rozprawy apelacyjnej wydane zostało około pięć miesięcy od wpłynięcia akt do Sądu Apelacyjnego. Tym samym uznać należy, iż czynności w niniejszej sprawie dążące do prawomocnego zakończenia postępowania dokonywane były bez zbędnej zwłoki, w realnie nieodległym terminie.

W aprobowanym w judykaturze Sądu Najwyższego stanowisku Sądu Apelacyjnego w Krakowie wyrażonym w postanowieniu z dnia 1 października 2020 r., II S 6/08 (KZS 2008/11/70), wskazano, że niezwłoczne rozstrzygnięcie sprawy nie jest możliwe ani ze względów organizacyjnych, ani nie byłoby to rozsądne wobec konieczności zapoznania się sędziów z materiałami sprawy, czasu dla ich rozważenia i podjęcia decyzji, wreszcie jej uzasadnienia. Chodzi o to, aby czynności te zabierały odpowiednią ilość czasu, to jest odbywały się bez zbędnej zwłoki, która wskazywałaby na bezczynność sądu lub bezproduktywność jego działań.

Sąd Najwyższy podkreśla, że interpretując ustawę o skardze na przewlekłość postępowania poprzez pryzmat przepisów Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (Dz.U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284 ze zm.), stanowiących jej podstawową perspektywę interpretacyjną (art. 1 ust. 3 ustawy o skardze na przewlekłość; zob. również postanowienie Sądu Najwyższego z 22 stycznia 2019 r., I NSP 71/18), przyjąć należy, że zasadniczym celem skargi na przewlekłość postępowania jest zapewnienie ochrony uczestnikom postępowania sądowego przed ekscesywnymi opóźnieniami proceduralnymi. Jednocześnie przyjmuje się, że właściwa reakcja na przewlekłość postępowania obejmuje obok stwierdzenia, że doszło do naruszenia prawa do rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie, podjęcie adekwatnych środków dla usunięcia skutków przewlekłości (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 marca 2019 r., I NSP 88/18). W sposób oczywisty, cel ten nie może zostać zrealizowany w sytuacji, gdy postępowanie, którego dotyczy skarga, zostało zakończone,

co też ma miejsce w sprawie niniejszej, bowiem w sprawie w dniu 17 września 2025 r. zapadł wyrok.

Na marginesie należy uwzględnić, jak słusznie wskazał Prezes Sądu Apelacyjnego w Warszawie, fakt zakończenia przedmiotowego postępowania, jak i pozostającą z nim w koincydencji datę wniesienia skargi 4 września 2025 r., tj. w dniu w którym zamknięto przewód sądowy i odroczono wydanie wyroku do dnia 17 września 2025 r. Wskazuje to, że przedmiotowa skarga nie była skierowana na realizację celów strony, które określa ustawa z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki, zaś działanie Skarżącego jawi się jako swoiste nadużycie prawa procesowego na tym etapie postępowania.

Całokształt okoliczności sprawy, wskazany powyżej, przesądza o braku beczynności Sądu Apelacyjnego w Warszawie w sprawie o sygn. akt II AKa 64/25 i skutkuje oddaleniem skargi wraz ze wszystkimi jej wnioskami szczegółowymi.

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość, orzekł jak w sentencji postanowienia.

Tomasz Demendecki Krzysztof Wiak Marek Dobrowolski

[MR]

[a.ł]